Dosarul nr.21rji-19/25 Judecătoria Hâncești (sediul Central)
1-25058051-02-21rji-04092025 Judecător Stanislav RĂU

D E C I Z I E
în numele Legii

12 noiembrie 2025 **mun. Chișinău**

COLEGIUL PENAL AL CURŢII DE APEL CENTRU
Având în componența sa:
Președintele ședinței: Eugeniu BEȘELEA
Judecători: Olga COJOCARU și Vitalie BUDECI

a examinat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de avocata Daniela GHIDERMAN în interesele condamnatei RUSU Diana împotriva Încheierii Judecătoriei Hâncești (sediul Central) nr. 21ji-51/2025 din 24 iulie 2025, prin care a fost respinsă cererea condamnatei **RUSU Diana** cu privire la aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii nr 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
în procedura instanței de fond, din 29.04.2025 până la 24.07.2025;
în Curtea de Apel Centru, din 04.09.2025 până la 12.11.2025.
Procedura de notificare a părților a fost executată.

Verificând legalitatea Încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

A C O N S T A T A T :

1. La data de 29 aprilie 2025, avocatul GHIDERMAN Daniela în numele condamnatei RUSU Diana a înregistrat în cadrul Judecătoriei Hâncești, (sediul Central) cerere cu privire la aplicarea în privința sa a Legii cu privire la amnistie.

Prin prezenta cerere se solicit: aplicarea Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (în continuare Legea nr. 243/2021).

2. *Prin Încheierea Judecătoriei Hâncești (sediul Central) nr. 21ji-51/2025 din 24 iulie 2025,* a fost respinsă cererea avocatului GHIDERMAN Daniela în numele condamnatei RUSU Diana cu privire la aplicarea în privința condamnatei a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, ca fiind neîntemeiată.

Soluția judecătorului de instrucție a fost bazată pe argumentul că față de condamnata RUSU Diana nu poate fi aplicat actul de amnistie, *deoarece la intrarea în vigoare a legii, RUSU Diana nu avea statut de condamnată”.*

3. *Nefiind de acord cu Încheierea Judecătoriei Hâncești (sediul Central) nr. 21ji-51/2025 din 24 iulie 2025, a declarat recurs avocata Daniela GHIDERMAN în interesele condamnatei RUSU Diana prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, cu rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi soluții privind admiterea cererii condamnatei RUSU Diana cu privire la aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței RM.*

În motivarea recursului apărarea a menționat că, la 04 iulie 2024, RUSU Diana a început executarea reală a pedepsei cu închisoarea, stabilită pentru un termen de 2 ani, în Penitenciarului Nr. 7 Rusca. Reiterează că faptă infracțională pentru comiterea căreia a fost condamnată RUSU Diana a fost comisă la data de 05 mai 2020. În corespundere cu prevederile art.1 alin.(2) din Legea nr. 243 din 14 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republici: Moldova, a solicitat Avocata GHIDERMAN Daniela aplicare în privința condamnatei RUSU Diana a amnistiei, cu liberarea ultimei de obligația de a executa în continuare pedeapsa cu închisoarea.

Reieșind din motivarea încheierii de respingere a cererii de aplicare a amnistiei, conchide că instanța de fond eronat a interpretat prevederile normelor materiale şi procesuale, neîntemeiat concluzionând că: „ în speță, Încheierea Judecătoriei Soroca, (sediul Florești), a fost pronunțată la data de 18.04.2024 şi ulterior menținută prin Decizia Curții de Apel Bălți din 11.06.2024, ambele acte fund emise după data intrării în vigoare a Legii nr. 243/2021 privind amnistia. Potrivit dispozițiilor legii menționate, beneficiul amnistiei este aplicabil doar persoanelor care aveau calitatea de condamnat la data intrării în vigoare a actului normativ. Or, în cauza de față, statutul de condamnată a intervenit ulterior acestei date, respectiv după 31.12.2021.

Astfel, în prezenta speță instanța consideră că statutul de „condamnat” l-a obținut RUSU Diana abia odată cu pronunțarea Deciziei Curții de Apel Bălți, la 11.06.2024, prin care a devenit irevocabilă încheierea de anulare a condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei şi trimiterea condamnatului RUSU Diana pentru executarea pedepsei, şi nu odată cu rămânerea definitivă a însăși Sentinței de condamnare din 09 aprilie 2021 prin neatacare, respectiv la 24 aprilie 2021. Nu este de acord cu poziția şi raționamentul aplicat de instanța de fond în raport cu momentul obținerii statutului de „condamnat” dc către Recurenta RUSU Diana la 11 iunie 2024, adică odată cu anularea suspendării condiționate a pedepsei cu închisoarea, aplicate prin Sentința din 09 aprilie 2021, şi obligarea la executarea reală a pedepsei cu închisoarea.

În circumstanțele expuse, cert este momentul în care în privința recurentei RUSU Diana sentința din 09 aprilie 2021 de condamnare a devenit definitivă prin neatacare - 24 aprilie 2021 - aceasta fiind data la care RUSU Diana a devenit condamnată pentru

săvârșirea unei infracțiuni. Or, legea nu condiționează statutul de "condamnat" de momentul începerii executării reale a pedepsei, însă Instanța de fond le confundă/suprapune, indicând în partea motivantă a încheierii precum că termenul din care recurenta deține statutul de a condamnat urmează a fi calculat din 11 iunie 2024 şi susține că statutul procesual de condamnat al recurentei a fost dobândit după intrarea în vigoare a Legii 243/2021.

Consideră că acest raționament eronat stă la baza unei încheieri neîntemeiate, ce urmează a fi casată de Instanța de recurs, în speță fiind întrunite cumulativ toate condițiile necesare pentru aplicarea actului de amnistie în raport cu condamnata RUSU Diana.

Comunică instanței de recurs că RUSU Diana a fost condamnată la pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 2 ani prin Sentința din 09 aprilie 2021, Instanța dispunând suspendarea condiționată a executării pedepsei. Faptul că ulterior instanța a dispus prin încheiere anulare; suspendării condiționate a executării pedepsei şi a dispus executarea reală a pedepsei cu închisoarea de către condamnată, nu influențează în niciun mod acel „statut de condamnat" pe care l-a obținut RUSU Diana odată cu rămânerea definitivă a Sentinței sale de condamnare din 09 aprilie 2021, iar prin urmare ultima a fost condamnată până la intrarea în vigoare a Legii Nr. 241 din 14 decembrie 2021, şi nu ulterior, cum susține instanța de fond prin încheierea din 24 iulie 2025.

4. ***Procedura de notificare a părților a fost executată.***

Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Reprezentantul Penitenciarului nr.7-Rusca, procurorul, avocatul și condamnata au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe.

Părțile nu s-au folosit de dreptul acordat de a depune referință potrivit prevederilor art.447 alin.(2) Cod de procedură penală.

Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art.391 Cod de procedură penală privind citarea participanților la proces, și ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziției generale din art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, a procedat la examinarea cauzei fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

5. *Deliberând asupra motivelor invocate în recurs, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, pe baza probelor administrate și cercetate de prima instanță, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de avocata Daniela GHIDERMAN în interesele condamnatei RUSU Diana*

împotriva Încheierii Judecătoriei Hâncești (sediul Central) nr. 21ji-51/2025 din 24 iulie 2025, *ca fiind nefondat, din considerentele ce succed.*

6. În conformitate cu art.437 alin.(1) pct.4) Cod de procedură penală, *(1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

Conform art.448 Cod de procedură penală, (1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

În conformitate cu art.449 Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.*

Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) lit.a) Cod procedură penală, *judecând recursul, instanța respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

În conformitate cu art.469 alin.(1), pct.15) Cod de procedură penală, (1) La executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume: *15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 Cod de executare).*

Potrivit art.471 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, care stabilește că, *"(1) Chestiunile specificate la art.469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. (2) Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4) – 7), 11), 12), 14) - 16) şi 18) poate servi şi cererea condamnatului ..."*

7. Potrivit art.107 Cod penal (1) Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. (2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță şi asupra drepturilor persoanei vătămate. (3) Amnistia nu se aplică în cazul săvârșirii de infracțiuni prevăzute la art.166/1 alin.(2)–(4), precum şi persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171–175/1, 201, 206, 208, 208/1 şi 208/2.

Potrivit art.272 alin.(1) Cod de executare, în cazul amnistiei, în temeiul art.107 Cod penal, care liberează condamnatul de executarea în continuare a pedepsei, fie reduce pedeapsa sau o comută, instituțiile şi organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă examinează aplicabilitatea actului de clemență fiecărui condamnat şi, după

caz, cu acordul condamnatului, înaintează un demers instanței de judecată competente conform art.470 Cod de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt şi de drept invocate. Demersul se judecă în condițiile Codului de procedură penală.

La data de 24 decembrie 2021 a fost adoptată şi la 31 decembrie 2021, a intrat în vigoare Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova

Conform prevederilor art.1 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova ” (1) Prezenta lege se aplică condiționat şi exclusiv persoanelor bănuite, învinuite şi inculpate, precum şi persoanelor condamnate, care ***sunt caracterizate pozitiv*** pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă şi ***sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus***, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8.

(2) *Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului National de Probațiune, precum şi din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției şi activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției*.

(3) În temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi.

(4) Aplicarea amnistiei față de persoanele bănuite, învinuite se decide de procuror, la faza de urmărire penală, iar față de persoanele inculpate care cad sub incidența art.2 alin.(4) – de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

(5) Persoana bănuită, învinuită poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de procuror.

(6) *Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială*.”

8. Prin ordinul Ministerului Justiției nr. 44 din 18.02.2022 a fost aprobat Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate.

Potrivit pct.3 al Regulamentului menționat, „Actul de amnistie, ce rezultă din Legea nr. 243/2021, se aplică față de persoanele care execută o pedeapsă penală dacă: a) se încadrează în prevederile art. 3–5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021; b*) **sunt caracterizate pozitiv** pe parcursul executării pedepsei penale, a perioadei de probațiune sau a termenului de probă; c) **sunt evaluate psihologic ca fiind persoane ce prezintă risc de recidivă mediu sau redus**.”*

Totodată, potrivit pct.53, 55, 57 din Regulamentul-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art.4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați, va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr.6. Rezultatele evaluării riscului de recidivă se prezintă condamnatului pentru informare, fapt consemnat în fișa de evaluare a riscului de recidivă. Fișa de evaluare a riscului de recidivă se prezintă și se argumentează de către psiholog sau consilierul de probațiune în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnat în parte.

Potrivit pct.56 al Regulamentului menționat, „Săptămânal, în fiecare zi de luni, subdiviziunea de evidență a deținuților a instituției penitenciare prezintă directorului penitenciarului lista persoanelor care se încadrează în prevederile art.4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, *fără a include persoanele care deja au fost prezentate*."

Conform anexei nr.6 al Regulamentului-cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă că, prin „risc ridicat de recidivă" se înțelege predominarea factorilor criminogeni ce condiționează o recădere infracțională; „risc mediu de recidivă" – prezența redusă a factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni, dar prematură pentru diminuarea comportamentelor negative viitoare; „risc redus de recidivă" – prezența redusă sau lipsa factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni și duc la încetarea comportamentelor negative viitoare.

Potrivit punctului 11 din capitolul IV al Metodologiei privind evaluarea riscului de recidivă, Anexa nr. 6 al Regulamentului-cadru „ La necesitate, comisia specială poate solicita reevaluarea condamnatului cu indicarea obiecțiilor constatate în procesul de evaluare."

Potrivit anexei nr.7 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă trei categorii a nivelului de recidivă și anume, ***„scăzut", „mediu", „sporit".***

Aici, instanța de recurs învederează că, evaluarea psihologică a condamnatului trebuie să aibă o desfășurare logică, pornind de la identificarea antecedentelor persoanei, vizând atât informații privitoare la condamnările anterioare, cât și la istoria comportamentală a celui evaluat. Urmează identificarea comportamentului infracțional și circumstanțele în care acesta s-a produs: starea condamnatului până la săvârșirea infracțiunii (vârsta, circumstanțele, acțiunile, gândurile etc.); evaluarea proprie a infracțiunii săvârșite de către condamnat (recunoaște sau nu vina); analiza alternativelor comportamentului infracțional și de ce nu au fost folosite; studierea sferei etico-morale (i-a fost greu să ia decizia, cât de ușor a luat-o, dileme morale), precum și consecințele comportamentului acestuia. În evaluarea personalității condamnatului, este necesar a stabili dacă factorii de risc persistă în continuare.

9. Colegiul penal al Curții de Apel Centru ține să specifice că *amnistia* reprezintă o cauză care stinge raportul penal de conflict sub aspectul pedepsei, ce constă în actul de

clemență al legiuitorului care, din rațiuni de politică penală sau socială, renunță la dreptul de a aplica sancțiuni de drept penal persoanelor care au comis anumite infracțiuni.

Justificarea aplicării unui act de clemență, cum este amnistia, prin care persoanele, ce au comis infracțiuni, sunt liberate de răspundere şi/sau pedeapsă penală, necesită evaluarea unui şir de factori cum ar fi: impactul pe care îl va produce asupra societății, componențele de infracțiune şi categoriile de persoane în privința cărora urmează să se extindă actul dat, structura populației penitenciare, efectul pe care îl va produce asupra numărului populației penitenciare, frecvența aplicării unor asemenea acte şi raționalitatea aplicării actului respectiv la momentul dat.

După conținutul său, amnistia exprimă generozitatea statului față de infractori. Actul de amnistie reprezintă un document juridic specific, care se caracterizează, în primul rând, prin acțiunea acestuia în timp. În cazul înlăturării răspunderii penale sau a pedepsei penale, acțiunea actului de amnistie se răsfrânge asupra faptelor infracționale comise până la emiterea lui, or, una din caracteristici indisolubile ale actului de amnistie constă în elementul de spontaneitate, pentru a nu încuraja comiterea faptelor penale despre care s-ar cunoaște că în viitor va putea fi aplicată amnistia. Astfel, actul de amnistie se aplică doar asupra evenimentelor și faptelor care au avut loc până la elaborarea şi intrarea în vigoare a acesteia. Așadar, atât în cazul învinuiților și inculpaților, cât și în cazul condamnaților, înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei penale, poate avea loc doar pentru faptele comise anterior adoptării actului de amnistie și, în cazul înlăturării totale sau parțiale a pedepsei pentru condamnați - doar în cazul întrunirii anumitor condiții de către aceștia până la momentul adoptării actului de amnistie.

Colegiul penal relevă că, amnistia reprezintă, în sine o cauză reală de excludere a răspunderii penale, care poate surveni numai dacă sunt întrunite anumite condiții personale, iar, prin intermediul prevederilor art.1 alin.(1) din Legea nr.243 din 24.12.2021, legiuitorul indică expres condițiile fără respectarea cărora nu poate fi aplicat actul de amnistie, și anume: *prezentarea dovezilor despre caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei, raportul evaluării psihologice că condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, or întrunirea acestor condiții urmează a fi stabilită prioritar de către comisia specială, instituită, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa.*

Cu referire la *primul aspect* prevăzut de legiuitor, instanța de recurs remarcă, că constatarea comportamentului pozitiv pe parcursul executării pedepsei penale se desprind ca urmare a resocializării penitenciare a condamnatului, reprezentând, per ansamblu un proces complex, care constă în activitățile socio-educative desfăşurate de personalul penitenciar prin intermediul unui complex de măsuri cu caracter educativ, juridic, social, organizatoric, psihopedagogic etc., activități ce sunt aplicate în scopul modificării sistemului lui de valori antisociale având ca scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracțiuni atât de către condamnați, cât şi de către alte persoane, numărul de stimulări pe perioada detenției, numărul sancțiunilor disciplinare, numărul de participări în activitățile educative în cadrul penitenciarului, caracteristica din partea membrilor de familie, cunoscuți, rude și prieteni,

numărul condamnărilor, situația familială, predispoziția deținutului de a repara prejudiciul moral și material.

Cât privește *cel de-al doilea aspect* prevăzut de legiuitor privind evaluarea psihologică a condamnatului în scopul stabilirii riscului de recidivă, urmează a fi supuse aprecierii prevederile Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, care la pct.53, 55, 57 stabilesc că, psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art.4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați, va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6. Rezultatele evaluării riscului de recidivă se prezintă condamnatului pentru informare, fapt consemnat în fișa de evaluare a riscului de recidivă. Fișa de evaluare a riscului de recidivă se prezintă și se argumentează de către psiholog sau consilierul de probațiune în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnat în parte.

10. În continuare, instanța de recurs consideră că fiecare cerere privind aplicarea amnistiei trebuie examinată individual potrivit particularităților deținutului evaluat. Această procedură trebuie aplicată la faza de examinare de către comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, cât și la faza de examinare a demersului în instanța de judecată. În acest sens, comisia specială trebuie să aloce timp suficient fiecăruia dintre deținuți să-și susțină poziția în fața organului colegial, să motiveze cererea de aplicare a amnistiei, să prezinte informații și probe pe care le consideră relevante în coraport cu normele de drept indicate supra.

11. Prevederile art.1 alin.(1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, sunt aplicabile condamnaților, care sunt caracterizați pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau al termenului de probă şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8, **condiții care urmează a fi întrunite de condamnați pe perioada de până la adoptarea Legii cu privire la amnistie**.

Astfel, legea menționată indică expres condițiile fără respectarea cărora nu poate fi aplicată amnistia, şi anume: prezentarea dovezilor despre *caracteristica pozitivă* pe parcursul executării pedepsei, *raportul evaluării psihologice* că condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, or întrunirea acestor condiții urmează a fi stabilită prioritar de către comisia specială, instituită, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa.

12. Colegiul penal relevă că, cu referire la persoanele condamnate, prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, *se pot aplica condamnaților, în privința cărora sentința a devenit irevocabilă până la data de 24.12.2021.*

13. Din materialele cauzei, Colegiul penal reține că, RUSU Diana a fost condamnată prin Sentința Judecătoriei Soroca, (sediul Florești) din data de 09 aprilie 2021, prin care a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal și în baza acestei Legi i -a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei. Conform art.90 Cod penal a fost suspendată condiționat executarea pedepsei stabilite lui RUSU Diana pe o perioadă de probațiune de 3 (trei) ani, dacă în perioada de probațiune fixată condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat. În conformitate cu prevederile art.90 alin.(6) pct.a) Cod penal, în perioada de probațiune RUSU Diana a fost obligată- să nu-şi schimbe domiciliul şi/sau reședința fără consimțământul organului competent. Termenul executării pedepsei de calculat din momentul definitivării sentinței. Controlul asupra comportării lui RUSU Diana în timpul executării pedepsei a-l pune în seama Biroului de probațiune de pe lângă Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în a cărei rază teritorială își are domiciliul inculpate.

Prin prisma Încheierii Judecătoriei Soroca (sediul Florești), din 18 aprilie 2024, a fost admis demersul consilierului de probațiune al Biroului de probațiune Florești, CURASEVICI Cristina cu privire la anularea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei și trimiterea condamnatei RUSU Diana pentru executarea pedepsei. A fost anulată condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, stabilită lui RUSU Diana *****, IDNP *****, domiciliată în r-nul *****, prin Sentința Judecătoriei Soroca, (sediul Floreşti) din 09 aprilie 2021, prin care RUSU Diana, a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani. Conform art.90 Cod penal, a fost suspendată condiționat executarea pedepsei stabilite lui RUSU Diana, pe o perioadă de probațiune de 3 (trei) ani, cu trimiterea condamnatei pentru executarea pedepsei integrale sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani în penitenciar de tip semiînchis pentru Femei. Prezenta încheiere se va pune în executare din data rămânerii definitive calcularea termenului executării pedepsei din data reținerii condamnatei.

Conform Deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți, din 11 iunie 2024, recursul avocatului Ludmila MOGÎLDEA-BURACICOVSCHI în interesele condamnatei RUSU Diana declarat împotriva Încheierii Judecătoriei Soroca (sediul Florești) din 18 aprilie 2024 emise în privința lui RUSU Diana a fost respins ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Din analiza materialelor dosarului personal se constată că, potrivit extrasului din procesul-verbal nr. 3, la data de 02.04.2025, în cadrul ședinței Comisiei Speciale a instituției penitenciare nr.7 Rusca, a fost examinată oportunitatea înaintării unui demers privind aplicarea actului de amnistie în privința condamnatei RUSU Diana. În urma examinării, Comisia a decis să nu înainteze demersul respectiv către instanța de judecată.”

Totodată, reieșind din fișa de evaluare a riscului de recidivă, se constată că condamnata a fost apreciată din punct de vedere psihologic ca prezentând un risc de recidivă mediu. Pe parcursul executării pedepsei, aceasta a fost caracterizată pozitiv, a manifestat un comportament conform normelor stabilite și a realizat integral programul individual de executare a pedepsei.

În urma examinării s-a decis că RUSU Diana nu cade sub incidența Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, din motiv că la intrarea în vigoare a legii, RUSU Diana nu avea statut de condamnată.

14. În acest sens, instanța de recurs reține că, potrivit art.1 alin. alin. (1-2), (6) din Legea 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, *(1) prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8. (2) Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor și ai Inspectoratului National de Probațiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției. (6) Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială.*

Art.7 alin.(1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova stipulează că *persoanei condamnate la pedeapsa cu închisoare, la data intrării în vigoare a prezentei legi, căreia nu i se pot aplica prevederile art. 4-6 i se reduce termenul de pedeapsă.*

Rezumând normele de drept în raport cu circumstanțele cauzei, Colegiul penal reține că, instanța de fond justificat a constatat că prevederile enunțate ale Codului de procedură penală nu permit condamnatului să înainteze instanței de judecată cererea prin care solicită aplicarea actului de amnistie față de el, or prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, se pot aplica persoanelor, în privința cărora sentința de condamnare a devenit definitivă, *până la data de 31.12.2021.* Colegiul penal conchide că condamnata RUSU Diana a obținut statutul de condamnată după intrarea în vigoare a Legii respective, astfel, acesta nu întrunește cerințele din Legii privind amnistia, pentru aplicarea actului de amnistie.

Cu referire la fondul recursului declarat, Colegiul penal reține că, urmare a probatoriului administrat, nu este aplicabilă prevederile Legii cu privire la aplicarea amnistiei, or, potrivit Încheierii Judecătoriei din 18 aprilie 2024, a fost admis demersul consilierului de probațiune al Biroului de probațiune Florești, CURASEVICI Cristina cu privire la anularea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei și trimiterea condamnatei RUSU Diana pentru executarea pedepsei. A fost anulată condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, stabilită lui RUSU Diana, prin Sentința Judecătoriei Soroca, (sediul Florești) din 09 aprilie 2021, prin care Rusa

Diana, a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani. Conform art. 90 Cod penal, a fost suspendată condiționat executarea pedepsei stabilite lui RUSU Diana, pe o perioadă de probațiune de 3 (trei) ani, cu trimiterea condamnatei pentru executarea pedepsei integrale sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani în penitenciar de tip semiînchis pentru femei. Prezenta încheiere se va pune în executare din data rămânerii definitive calcularea termenului executării pedepsei din data reținerii condamnatei.

Iar potrivit Deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți, din 11 iulie 2024, recursul avocatului Ludmila MOGÎLDEA-BURACICOVSCHI în interesele condamnatei RUSU Diana declarat împotriva Încheierii Judecătoriei Soroca (sediul Florești) din 18 aprilie 2024, emise în privința lui RUSU Diana se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Astfel, instanța de recurs menționează prevederile art.466 alin (1) Cod de procedură penală, *hotărârea instanței de judecată într-o cauză penală devine executorie la data când a rămas definitivă*. Potrivit aliniatului (2) a art. 466 Cod de procedură penală „*Hotărârea primei instanţe rămâne definitivă:1) la data pronunţării, când hotărârea nu este supusă apelului şi nici recursului;2) la data expirării termenului de apel: a) când nu s-a declarat apel în termen) când apelul declarat a fost retras înăuntrul termenului stabilit;3) la data retragerii apelului şi încetării procedurii de apel, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel;4) la data expirării termenului de recurs, în cazul hotărârilor nesupuse apelului sau dacă apelul a fost respins: a) când nu s-a declarat recurs în termen; b) când recursul declarat a fost retras înăuntrul termenului stabilit;5) la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârilor menţionate la pct.4) şi încetării procedurii de recurs, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;6) la data pronunţării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârilor menţionate la pct.4).* (***3) Hotărârile instanței de apel rămân definitive la data pronunțării deciziei în apel.***

La caz, termenul pedepsei urmează a fi calculat din data emiterii Deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 11 iunie 2024. Colegiul observă că statutul procesual de condamnat al persoanei vizate a fost dobândit după intrarea în vigoare a Legii nr. 243/2021, aceasta fiind publicată în Monitorul Oficial și intrând în vigoare la data de 31 decembrie 2021.

Potrivit art.1 alin.(1) din Legea nr. 243/2021, amnistia se aplică persoanelor condamnate prin hotărâri judecătorești definitive până la data intrării în vigoare a prezentei legi, iar în cazul în care hotărârea de condamnare este pronunțată după această dată, amnistia nu mai poate fi aplicată retroactiv în lipsa unei dispoziții exprese în acest sens. Norma art.7 al Legii nr: 243 din 31.12.2021 stabilește că, persoanei condamnate la pedeapsa cu închisoare, la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Totodată, în raport cu cele menționate supra, rezultă că persoana condamnată a obținut statutul de condamnată ulterior pronunțării Încheierii Judecătoriei Soroca, (sediul Florești), din 18.04.2024, menținută prin Decizia Curții de Apel Bălți din 11.06.2024. Din aceste considerente, Colegiul reține că Legea nr. 243/2021 privind aplicarea actului de

amnistie nu poate fi aplicată în prezenta cauză, întrucât statutul de condamnată a intervenit după data intrării în vigoare a actului normativ.

În circumstanțele expuse supra, Colegiul penal apreciază critic argumentele recurentului, or materialele prezentate nu confirmă temeinicia acestora.

În acest context, Colegiul penal reiterează că instanța de fond corect a stabilit că cererea condamnatei RUSU Diana privind aplicarea prevederile Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova este neîntemeiată.

Această concluzie este în concordanță cu jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova, potrivit căreia efectele amnistiei nu pot fi extinse retroactiv în favoarea persoanelor care, la data intrării în vigoare a legii, nu aveau statut procesual de condamnat (ex: DCC nr. 25 din 20.10.2020). Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă (ex: cauza Scoppola c. Italia (nr. 2), 2009, par. 105), a statuat că beneficiul amnistiei este o chestiune ce ține de marja de apreciere a statului, însă aplicarea sa trebuie să respecte principiul legalității și să se realizeze în mod previzibil și clar, fără a crea aparențe de tratament discriminatoriu.

Potrivit art.1 alin (1) din Legea nr. 243/2021: „*Se amnistiază persoanele condamnate prin hotărâri judecătorești definitive până la data intrării în vigoare a prezentei legi.”* Legea a fost publicată în Monitorul Oficial la 30.12.2021 și a intrat în vigoare la 31.12.2021. Cu toate acestea, legiuitorul a prevăzut expres aplicabilitatea actului de amnistie doar în cazul persoanelor condamnate prin hotărâri judecătorești definitive până la intrarea sa în vigoare, excluzând astfel sfera persoanelor condamnate după această dată, chiar dacă fapta sau starea reținerii ori arestului preventiv s-a produs anterior.

În speță, Încheierea Judecătoriei Soroca, (sediul Florești), a fost pronunțată la data de 18.04.2024 și ulterior menținută prin Decizia Curții de Apel Bălți din 11.06.2024, ambele acte fiind emise după data intrării în vigoare a Legii nr. 243/2021 privind amnistia. Potrivit dispozițiilor legii menționate, beneficiul amnistiei este aplicabil doar persoanelor care aveau calitatea de condamnat la data intrării în vigoare a actului normativ. Or, în cauza de față, statutul de condamnată a intervenit ulterior acestei date, respectiv după 31.12.2021. În consecință, Colegiul reține că nu sunt întrunite condițiile legale pentru aplicarea actului de amnistie. Această concluzie este conformă cu jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia legea amnistiei nu poate produce efecte retroactive asupra persoanelor care nu dețineau calitatea de condamnat la momentul intrării în vigoare a acesteia.

Așadar, aplicarea legii în favoarea unei persoane condamnate după intrarea în vigoare a actului de amnistie, chiar dacă fapta sau detenția este anterioară, contravine condițiilor expres prevăzute de lege și principiului legalității și limitelor amnistiei. În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții Supreme de Justiție, aplicarea legii de amnistie nu se extinde asupra persoanelor condamnate prin hotărâri ulterioare intrării sale în vigoare, în lipsa unei dispoziții legale exprese în acest sens.

Mai mult ca atât, reținând prevederile din Legea citată supra, Colegiul remarcă că, actul de amnistie se aplică condiționat și numai față de persoana bănuită, învinuită și cea condamnată, cu respectarea prevederilor art.1 din Legea nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare

31.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Potrivit art.65 alin.(3) pct.1 Cod de procedură penală „*persoana în privința căreia sentința a devenit definitivă se numeşte:1) condamnat, dacă sentința este, parțial sau integral, de condamnare;*

Deci, în privința condamnatei RUSU Diana Încheierea18.04.2024 și ulterior menținută prin Decizia Curții de Apel Bălți din 11.06.2024, a fost adoptată după intrarea în vigoare a Legii cu privire la amnistie, iar ipoteza aplicabilității art. 7 din Legea 243 intervine doar după atribuirea în privința ultimei a calității de condamnată, fapt ce nu poate fi reținut în speță.

15. Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția judecătorului de instrucție prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul penal apreciază concluzia instanței de fond ca fiind una corectă.

Respectiv, instanța de fond justificat a reținut că, condamnatei nu i se pot aplica prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Or, rezultând din prevederile art.7 alin.(1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, condiția instituită de legiuitor este ca persoana să fie condamnată până la data de 31.12.2021

Respectiv, în circumstanțele expuse supra, Colegiul penal apreciază argumentele expuse în recurs ca fiind absolut nejustificate și neîntemeiate.

16. În final, instanța de recurs consideră relevantă și jurisprudența CtEDO în materie de amnistie, potrivit căreia Curtea reiterează că amnistiile și grațierile sunt, în esență, o chestiune a dreptului intern al Statelor membre și că, în principiu, ele nu sunt contrare dreptului internațional, cu excepția cazurilor în care se aplică la fapte care constituie încălcări grave ale drepturilor fundamentale ale omului. Cu toate acestea, ea consideră că agresiunea constituie o încălcare gravă a dreptului la integritatea fizică și psihică și că acordarea amnistiei unuia dintre autorii acestei agresiuni, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, este susceptibilă să contravină obligațiilor impuse Statului reclamat în sensul Articolelor 3 din Convenție (*Cauza E.G. vs Moldova, par. 44*).

Totodată, Curtea a hotărât că ar fi contrar obligațiilor care îi revin statului în temeiul art. 2 și 3 din Convenție să amnistieze fapte de omor sau de rele tratamente săvârșite împotriva unor civili și a constatat existența unei tendințe tot mai mari, în dreptul internațional, de a se considera inacceptabilă amnistierea unor încălcări grave ale drepturilor omului (*Cauza Marguš împotriva Croației (MC), pct. 122-141*).

17. Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul Penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat

soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

18. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul Penal va respinge recursul declarat de avocata Daniela GHIDERMAN în interesele condamnatei RUSU Diana, împotriva Încheierii Judecătoriei Hâncești (sediul Central) nr. 21ji-51/2025 din 24 iulie 2025, ca fiind nefondat, reținând în acest sens că, Încheierea instanței de fond este una legală și întemeiată, iar prin urmare careva temeiuri de casare a Încheierii nu au fost reținute.

19. Conducându-se de prevederile art.art.447, 448, art.449 alin.(1) pct.1) lit.a), art.469-471, Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

D E C I D E :

Se respinge ca nefondat recursul declarat de avocata Daniela GHIDERMAN în interesele condamnatei RUSU Diana împotriva Încheierii Judecătoriei Hâncești (sediul Central) nr. 21ji-51/2025 din 24 iulie 2025, prin care a fost respinsă cererea condamnatei **RUSU Diana** cu privire la aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii nr 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova**,** și se menține fără modificări Încheierea atacată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul **Eugeniu BEȘELEA**

Judecătorii **Olga COJOCARU**

Vitalie BUDECI